

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
енергетичного права

за 2024 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет НААУ з питань енергетичного права було створено розпорядженням Голови НААУ, РАУ №162 від 24 вересня 2020 року.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

станом на 31.12.2024

Голова Комітету – Трохимець Олександр Петрович, призначений розпорядженням Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України №162 від 24 вересня 2020 року.

Заступники голови Комітету

Власюк Владислав Вікторович

Лобанова Світлана Андріївна

Склад Ради Комітету

Вовк Світлана Степанівна

Кравчик Сергій Миколайович

Мельник Олександр Вячеславович

Тарасюк Тетяна Миколаївна

Толчиніна-Бурунська Юлія Юріївна

3. ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ

14 лютого відбулося перше у поточному році засідання Комітету у форматі онлайн. Представники Комітету затвердили план діяльності на поточний рік, серед якого:

- відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок війни;
- механізми стимулювання залучення / страхування інвестицій у ВДЕ;
- ринок двосторонніх договорів та експорт електроенергії;
- відбудова енергетичного сектору.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ У СФЕРІ АНАЛІЗУ ЗАКОНОПРОЕКТІВ, ЗАУВАЖЕНЬ, ПРОПОЗИЦІЙ, РЕКОМЕНДАЦІЙ, ЕКСПЕРТНИХ ДУМОК

Складнощі реалізації Закону №719-IX «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» не можуть долатися змінами податкового законодавства.

На цьому наголосили у Комітеті, де проаналізували проект Закону [№5399 від 19.04.2021](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стабілізації розрахунків на ринку електричної енергії», який Верховна Рада ухвалила за основу 10 січня цього року.

Метою прийняття проекту заявлено повне погашення заборгованості на оптовому ринку електричної енергії України, утвореної станом на 1 липня 2019 року. Для цього у ПК визначаються особливості оподаткування окремих господарських операцій між учасниками ринку електричної енергії.

Так, пропонується зменшити фінансове навантаження на суб'єктів ринку електричної енергії (зокрема, виробників електричної енергії з відновлювальних джерел) шляхом зниження їх податкових зобов'язань залежно від коштів, які реально сплачує ДП «Гарантований покупець» таким виробникам.

У Комітеті [зауважили](#), що така норма створить дискримінаційні умови на ринку електричної енергії.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/qqvcs>

Окремі положення [проекту Закону №11392 від 02.07.2024](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» у частині приєднання замовників до електричних мереж потребують доопрацювання.

На це звернув увагу Комітет НААУ, який здійснив правовий аналіз цього законопроекту.

Надання права центральному органу виконавчої влади (Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) на власний розсуд встановлювати параметри, які визначають, чи належить той або інший об'єкт до стандартного приєднання у спосіб, не передбачений законом, є порушенням ст. 19 Конституції, відповідно до якої кожен орган державної влади, його посадова особа має діяти у межах та спосіб, передбачені законом. Тож параметри стандартного приєднання мають визначатися саме в Законі «Про ринок електричної енергії», як це зроблено зараз. І протягом восьми років чинності цієї норми було доведено її ефективність. Також у Комітеті НААУ звернули увагу, що необхідність таких змін відсутня, а нова норма не була обґрунтована в пояснювальній записці до проекту.

Фактично у Законі може з'явитися новий термін «створення потужності», що ставить питання про обсяг відповідних робіт, які повинні бути предметом договору. Крім цього, наділення замовника правом бути також замовником будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт із будівництва електричних мереж породжує право власності на збудовані мережі.

Тут варто нагадати, що саме велика кількість абонентських мереж, які з'явилися після приєднання об'єктів до електричних мереж, стала основною причиною внесення змін до законодавства в електроенергетиці та газових мережах у 2012-му році. Після них оператори систем розподілу та передачі надавали послугу з приєднання, а право власності на новозбудовані мережі набували саме оператори систем, а не замовники.

Тому, звертають увагу в НААУ, внесення таких змін створить проблеми у питанні прав власності на збудовані або реконструйовані інженерні мережі. Наслідком цього стануть проблеми в їх експлуатації.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/ecpyrv>

Відбір електричної енергії за відсутності укладеного та чинного договору про її постачання або у разі самовільного під'єднання до оператора системи пропонується позначати новим терміном «несанкціонований відбір електричної енергії», який уважатиметься правопорушенням на ринку.

Відповідну ініціативу містить проект Закону [№11301-д від 18.07.2024](#) «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунку зі спеціальним режимом використання», який було прийнято за основу.

27 вересня документ проаналізував Комітет і звернув увагу на те, що відповідно до п. 4 ч. 2 ст. 77 Закону до правопорушень на ринку електричної енергії вже належать крадіжка електричної енергії, самовільне підключення до об'єктів електроенергетики, споживання електричної енергії без приладів обліку.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/zxvrps>.

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, ІНТЕРВ'Ю, ТЕЗИ) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

Для відновлення та візбудови економіки України одним із ключових завдань є залучення інвестицій. Але покращення бізнес-клімату в Україні сьогодні неможливе без страхування воєнних та політичних ризиків. Особливо це стосується об'єктів енергетичної інфраструктури.

1 січня 2024 року набрали чинності зміни до Закону «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності», згідно з якими Експортно-кредитному агентству (ЕКА) додали завдань:

- страхування та перестраховування експортних кредитів, а також страхування та перестраховування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження;
- страхування та перестраховування прямих інвестицій з України, а також страхування та перестраховування прямих інвестицій в Україну від воєнних або політичних ризиків.

Водночас Кабмін мав за погодженням із Нацбанком визначити перелік воєнних та політичних ризиків, а також умови та порядок страхування (перестраховування) таких ризиків у діяльності ЕКА. Оскільки відповідного нормативно-правового акта ухвалено не було, наразі важко визначити, чи буде агентство страхувати інвестиції в об'єкти енергетичної інфраструктури від воєнних ризиків. Відповідно до Закону «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» страхова сума за договором страхування або сума коштів грошового забезпечення (покриття) за гарантією ЕКА не може перевищувати 85 % суми зовнішньоекономічного договору.

«Об'єкти відновлюваної енергетики в Україні цілком можуть претендувати на підтримку в умовах воєнного стану. Проте, зважаючи на те, що енергетична інфраструктура на сьогодні є однією із цілей ворога, очевидно, що страхові агенції та міжнародні експортно-кредитні агенції ставитимуться до цього з великою обережністю», – стверджує член Комітету Олександр Мельник.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/tqfoz>

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

